

1 Orientácia vo svete (umenia)

Prečítaj si výňatok z listu Ladislava Mednyánszkeho jeho sestre a označ všetko, čo ťa v ňom vyruší alebo zaujme. Ako po prečítaní listu vnímaš dieľo *Noční pútníci pri kríži*?

Viedeň, 13. nov. [1917]

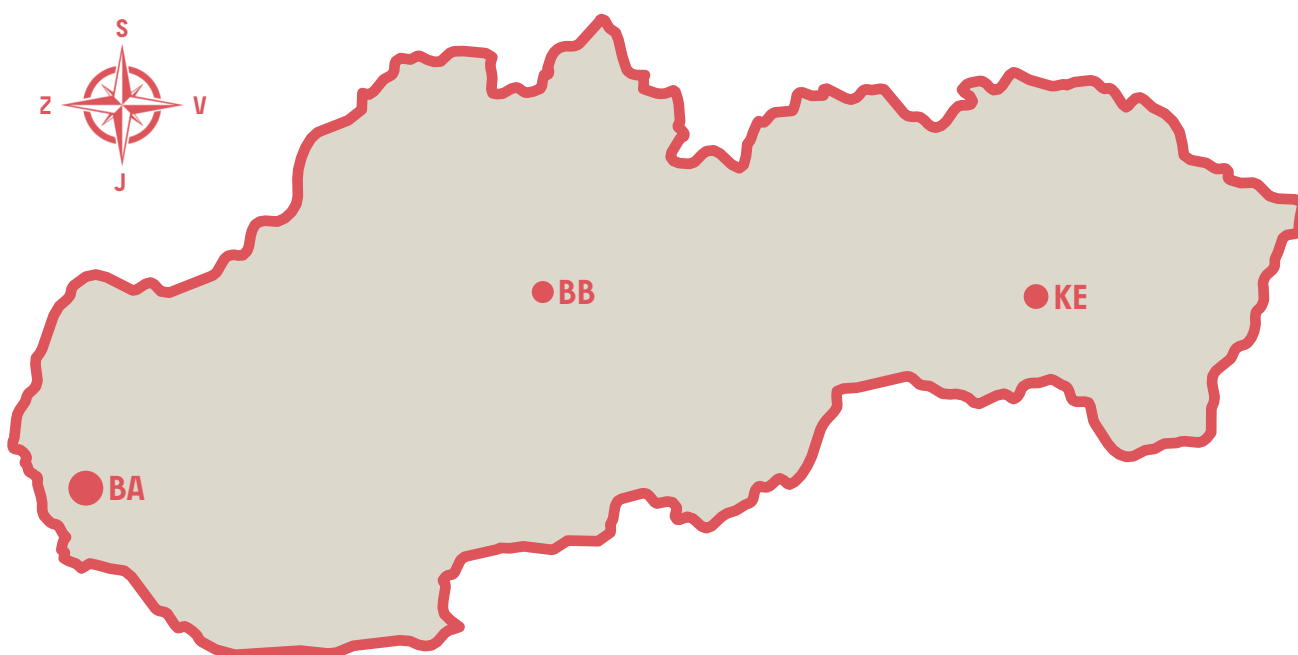
Milá Miri!

Vrátil som sa 9. novembra z frontu veľmi zoslabnutý. [...] Ležal som 4 dni, som u priateľa Gyulu Klábera a jeho milej manželky, ktorí ma opatrovali ako vlastného brata.

Čo nového v Strázkach? Určite je veľmi zima. S decembrovým snehom prišla zima, sneží tu a je veľmi chladno.

Napíš čoskoro a podrobne o Vašich každodennostiach, čo by som dal za to, keby som mohol byť pár dní s vami, ale, žiaľ, ešte to nejde. Objíma Vás
Starý Pes

(zdroj: MEDNYÁNSZKY, Ladislav. *Denníky a listy 1877 – 1918*. Bratislava: SNG, 2019, s. 596.)

2 Interpretácia, štýl a štylizácia

Napíš haiku o diele Antona Jasuscha *Kolobeh života alebo Putovanie duší*.

Tip: Pri písaní haiku sa sústreď na obsah jednotlivých veršov. Odpovede na tieto otázky ti môžu pomôcť pri jeho tvorbe:

- ① Čo ťa mätie?
- ② Po čom túžiš?
- ③ Čo si všímaš na mieste, kde sa práve teraz nachádzaš?

Viac o haiku zistíš na druhej strane.

Počas celej návštevy galérie môžeš do svojho listu – mapy – zaznačovať všetky miesta alebo smery, na ktoré pri aktivitách narazíš, a robiť si k nim poznámky.

Haiku je druh japonskej básne, ktorá sa riadi presnými pravidlami. Tradične pozostáva z troch veršov obsahujúcich **5 + 7 + 5** slabík a čitateľovi, čitateľke má navodiť dojem z prežívania prírodných javov alebo okamihov. V modernej podobe môže byť haiku o čomkoľvek a počet slabík závisí od jazyka, v ktorom je písané. Na prelome 19. a 20. storočia sa európska kultúra v mnohom inšpirovala japonskou, v umení mal pomerne veľký význam japonský drevorez.

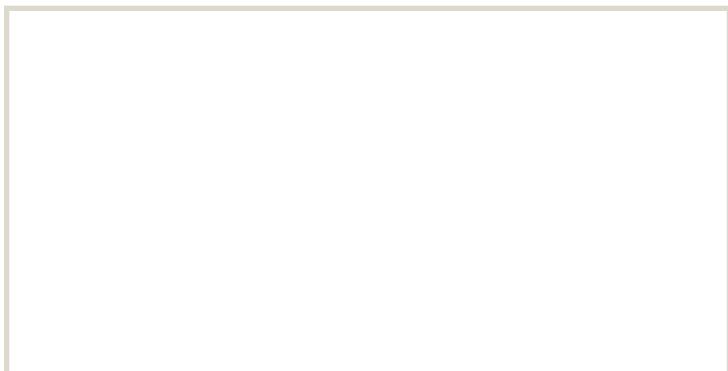
3 Obraz a skutočnosť

Prečítaj si úryvok z manifestu slovenského moderného umenia:

obraz má sa podobať obrazu a nie výseku z krajiny... funkciou maliarskeho umenia je tvoriť novú emotívnu realitu: prostriedkom k tomu je f+p+s farba, plocha, svetlo. preto už nekopírujeme 1,000.000× opakované ľúbezné krajiny, nemalujeme západ a východ slnka v jemných a sladkých farbách. malujeme svoju skutočnosť, svoje sny, vyjadrujeme seba.

(zdroj: *Súkromné listy Fullu a Galandu*)

Nakresli čiaru, ktorá vyjadruje tvoje momentálne pocity. Využívaj hrot aj jeho plochú stranu, striedaj rôzne druhy prítlaku.

4 Žena v modernom umení

Sem si zapíš odpozorované postavenie alebo zastúpenie žien v sledovaných dielach.

Toto je podstatné meno, ktoré ťa vystihuje:

5 Človek vo svete

Prečítaj si príbeh umelkyne:

Ester Šimerová-Martinčeková (1909 – 2005) bola významná maliarka, ktorá už v posledných rokoch gymnaziálneho štúdia súkromne navštevovala maliarsku školu Gustáva Mallého v Bratislave. Po maturite mala príležitosť odísť do Paríža, kde študovala maliarstvo na Académii Julian, ale aj v súkromnej škole Alexandry Exterovej, a prišla tak do priameho kontaktu s prejavmi avantgardného umenia. Po návrate do Bratislavy vystavovala aj v Prahe a po rozpade Československa a vzniku protektorátu s manželom, ktorého neskôr popravilo gestapo, odišli do Plzne. Po smrti manžela a obnovení spoločnej republiky sa vrátila späť na Slovensko a opäť sa vydala, tentokrát za fotografa Martina Martinčeka. Obaja boli v roku 1952 v rámci Akcie B (očisty miest od nepohodlných osôb, prevažne inteligencie) v čase komunistickej diktatúry násilu vysťahovaní z Bratislavy do prostredia Liptovského Mikuláša, kde strávili zvyšok života. Ku koncu svojho života získala viacero ocenení za tvorbu.

